

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง อำนาจของ อ.ก.พ. กระทรวง ในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัย
กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล
ความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง*

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหนังสือ ลับ^๒ ที่ พม ๐๒๐๒/๓๘๓๙ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจ โดย อ.ก.พ. กระทรวงและผู้บังคับบัญชาในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัยแก่ข้าราชการสังกัด กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้เหมาะสม กับฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ รวม ๒ เรื่อง มีข้อเท็จจริงโดยสรุป ดังนี้

๑. เรื่องที่ ๑ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติชี้มูลความผิดฐานทุจริตต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการตามมาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิด ทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ แก่นางสาว จ. ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัด ช. กรณีการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัด ช. ส่อไปในทางทุจริต โดยอนุมัติเงินสงเคราะห์ ตามระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ว่าด้วยการสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งที่เอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนถูกต้องและการพิจารณาผู้มีสิทธิไม่เป็นไปตาม ระเบียบดังกล่าว รวม ๓ กรณี โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ได้มีหนังสือแจ้งมติชี้มูลความผิดทางวินัย อย่างร้ายแรงดังกล่าวต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เพื่อให้พิจารณาโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เพื่อปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยไม่ต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยอีกและส่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่ ได้รับเรื่อง และให้ส่งสำเนาคำสั่งลงโทษให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบต่อไป เป็นเหตุให้ผู้มีอำนาจ แต่งตั้งหรือถอดถอนเสนอต่อ อ.ก.พ. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เพื่อพิจารณาโทษทางวินัย ตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ดังกล่าว ซึ่ง อ.ก.พ. กรม เห็นว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ชี้มูล ความผิดทางวินัยตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ซึ่งรวมถึง ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการด้วย ประกอบกับหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๖ ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ เกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการผู้กระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงบางกรณี โดยข้อ ๑.๒ ระบุว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเป็นความผิดวินัยร้ายแรงซึ่งควรลงโทษไล่ออก

*ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๒๐๗ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๒ต่อมากระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ พม ๐๒๐๒/๒๑๔๐๙ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ยกเลิกชั้นความลับ

จากราชการ ดังนั้น อ.ก.พ. กรม และอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจึงได้มีมติให้ลงโทษไล่นางสาว จ. ออกจากราชการ และผู้บังคับบัญชาได้รายงาน อ.ก.พ. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อพิจารณาตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ต่อไป

๒. **เรื่องที่ ๒** คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดฐานทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๑๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก่นาย อ. ในฐานะหัวหน้ากลุ่มการสนับสนุนงานศูนย์พัฒนาสังคมสำนักพัฒนาสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ซึ่งปัจจุบันเป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรณีการออกโฉนดที่ดินในนิคมสร้างตนเองให้แก่เอกชนในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร (Watershed Area) และแปลงปลูกป่าทดแทนตามมติคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๓๗ และพื้นที่ดังกล่าวยังอยู่ในเขตเขา บางส่วนมีความลาดชันเกิน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณที่หวงห้ามตามมาตรา ๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๓ โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือแจ้งมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงดังกล่าวต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และสำนักงานปลัดกระทรวงฯ เพื่อให้พิจารณาโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ตามฐานความผิดดังกล่าวตามมาตรา ๙๑ (๒) และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก และสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวัน นับแต่ได้รับเรื่อง และส่งสำเนาคำสั่งลงโทษให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป ดังนั้น ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงได้เสนอเรื่องต่อ อ.ก.พ. กระทรวง เพื่อพิจารณาตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ

๓. อ.ก.พ. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการประชุมเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ได้พิจารณาเรื่องตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งสองเรื่องดังกล่าวแล้ว เห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองกรณีไม่เข้าองค์ประกอบตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หากลงโทษผู้ถูกกล่าวหาเกินกว่าความผิดที่ได้กระทำ จะทำให้ผิดต่อหลักการพิจารณาความผิด คือ หลักนิติธรรมและหลักมนุษยธรรม อันส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกล่าวหาทั้งเรื่องสิทธิสวัสดิการอันพึงมีพึงได้ สภาพทางจิตใจ สังคม และกระทบต่อการดำรงชีวิตของตัวผู้ถูกกล่าวหาและครอบครัวอย่างรุนแรง จึงต้องพิจารณาโทษทางวินัยอย่างรอบคอบ เป็นธรรมและไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายและระเบียบ โดย อ.ก.พ. กระทรวง เสียใจมากเห็นว่าความผิดตามมาตรา ๘๕ (๑) ต้องมีเจตนาพิเศษในการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้ต่อตนเองหรือผู้อื่น และก่อให้เกิดความเสียหายต่อราชการ เทียบเคียงกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๖ ที่ให้แนวทางการลงโทษข้าราชการที่กระทำความผิดฐานทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการว่า “การที่จะสั่งลงโทษข้าราชการสถานหนักถึงขั้นไล่ออกจากราชการจะต้องมีพยานหลักฐานชัดเจนพอสมควรว่าผู้กระทำผิดมีเจตนาทุจริตต่อหน้าที่ราชการด้วย โดยที่มาตรา ๘๕ บัญญัติไว้ว่าการกระทำผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ซึ่งตามบทบัญญัติของกฎหมาย

ดังกล่าวได้บัญญัติลักษณะการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๑) ไว้สองลักษณะ กรณีอาจเป็นเหตุให้เกิดความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการลงโทษตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้ สำนักงาน ก.พ. จึงขอเรียนว่าเฉพาะการกระทำในลักษณะปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริตเท่านั้นที่จะต้องดำเนินการลงโทษผู้กระทำผิดตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖” ทั้งนี้ อ.ก.พ. กระทรวงเสียงข้างน้อยซึ่งเป็นผู้แทน ก.พ. มีความเห็นที่ต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงขอหารือว่า อ.ก.พ. กระทรวง และผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจพิจารณาระดับโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงให้เหมาะสมกับพฤติการณ์ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ท. และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า เรื่องนี้มีประเด็นพิจารณาเพียงว่า การพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเพื่อกำหนดโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการพลเรือนตามมติชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องลงโทษไล่ออกจากราชการตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ เท่านั้นหรือไม่

ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ชี้มูลความผิดฐานทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการแก่นางสาว จ. ตามมาตรา ๘๕ (๑)^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งต่อมากรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมีคำสั่งลงโทษไล่นางสาว จ. ออกจากราชการ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดฐานทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการแก่นาย อ. ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ยังไม่มีการสั่งลงโทษทางวินัย การดำเนินการของ อ.ก.พ. กระทรวงในเรื่องนี้จึงเป็นกรณีการพิจารณาคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนซึ่งผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งและรายงานต่อ อ.ก.พ. กระทรวง ตามมาตรา ๑๐๓^๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และเป็นกรณีการพิจารณา

^๓มาตรา ๘๕ การกระทำผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔มาตรา ๑๐๓ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือลงทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการโดยเฉพาะ หรือสั่งยุติเรื่อง หรือดโทษแล้ว ให้รายงาน อ.ก.พ. กระทรวงซึ่งผู้ถูกดำเนินการทางวินัยสังกัดอยู่เพื่อพิจารณา เว้นแต่เป็นกรณีดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการต่างกระทรวงกัน หรือกรณีดำเนินการทางวินัยตามมติ อ.ก.พ. กระทรวง ตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง ให้รายงาน ก.พ. ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

ในกรณีที่ อ.ก.พ. กระทรวงหรือ ก.พ. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม หากมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ อ.ก.พ. กระทรวงหรือ ก.พ. มีมติ

ในกรณีตามวรรคสองและในการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๔ ให้ ก.พ. มีอำนาจสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติมได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๙๕

โทษของข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๙๗^๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง^๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่บัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ อ.ก.พ. กระทรวง ในการพิจารณาโทษของข้าราชการพลเรือนเมื่อคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยกรณีที่ข้าราชการพลเรือนนั้นกระทำความผิดวินัยหรือมีกรณีที่เหมาะสมให้ออกจากราชการอยู่ก่อนวันที่บทบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจสั่งลงโทษผู้นั้นหรือสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ส่วนการสอบสวน การพิจารณา และการดำเนินการเพื่อยกโทษหรือให้ออกจากราชการให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมีผลให้ อ.ก.พ. กระทรวง ต้องใช้ดุลพินิจเพื่อพิจารณาคำสั่งลงโทษหรือพิจารณาโทษทางวินัยตามมาตรา ๘๕ (๑)^๗ และมาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปตามมติซึ่งมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี

ในประเด็นว่า การพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวง ตามข้อหาหรือนี้จะต้องลงโทษไล่ออกจากราชการแต่ประการเดียวตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เห็นว่า เมื่อมาตรา ๔๐^๘ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร

^๕มาตรา ๙๗ ภายใต้บังคับวรรคสอง ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๙๔ เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี พิจารณา เมื่อ อ.ก.พ. ดังกล่าวมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖มาตรา ๑๓๓ ข้าราชการพลเรือนผู้ใดมีกรณีกระทำความผิดวินัยหรือกรณีที่เหมาะสมให้ออกจากราชการอยู่ก่อนวันที่บทบัญญัติในลักษณะ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญ และลักษณะ ๕ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจสั่งลงโทษผู้นั้นหรือสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ส่วนการสอบสวน การพิจารณา และการดำเนินการเพื่อยกโทษหรือให้ออกจากราชการ ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๘มาตรา ๔๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ และเป็นกรณีมีมูลความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น ๆ แล้วแต่กรณี

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง^๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีสาระสำคัญในทำนองเดียวกันว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา^{๑๐} การพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวง ในเบื้องต้นจึงต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวนการไต่สวนและฐานความผิดตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี และเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาที่บัญญัติให้ลงโทษปลดออกหรือไล่ออกแก่ผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก

สำหรับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ ที่ อ.ก.พ. กระทรวง จะต้องปฏิบัติตามนั้น เมื่อมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวใช้คำว่า “ควรลงโทษไล่ออก” ซึ่งจะเห็นได้ว่ามิได้เป็นการบังคับตายตัวหรือตัดอำนาจในการใช้ดุลพินิจของ อ.ก.พ. กระทรวง โดยสิ้นเชิง ดังนั้น ในการพิจารณาของ อ.ก.พ. กระทรวง จึงยังต้องนำแนวทางของ ก.พ. ตามหนังสือเวียนของสำนักงาน ก.พ. ที่ นร. ๑๐๑๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๖^{๑๑} ที่ว่า “การที่จะสั่งลงโทษข้าราชการสถานหนักถึงขั้นไล่ออกจากราชการจะต้องมีพยานหลักฐานชัดเจนพอสมควรว่าผู้กระทำความผิดมีเจตนาทุจริตต่อหน้าที่ราชการด้วย” และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๘/๒๕๖๘^{๑๒} ซึ่งมีความว่า “แม้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาจะต้องผูกพันตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ แต่จะพิจารณาโทษทางวินัยเป็นประการใดนั้น ย่อมต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาข้อเท็จจริงและพฤติการณ์การกระทำที่ประกอบกันเป็นความผิด ตลอดจนความร้ายแรงของการกระทำเพื่อลงโทษให้เหมาะสมตามความยุติธรรมในแต่ละกรณีต่อไป” มาประกอบการพิจารณาด้วย ทั้งนี้ โดย อ.ก.พ. กระทรวง จะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง

“มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา^{๑๐} แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๑๐}หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร. ๑๐๑๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๖ เรื่อง แนวทางการลงโทษข้าราชการที่กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

^{๑๑}คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๖๘ เรื่อง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งหรือไม่

เป็นอย่างยิ่ง หากข้อเท็จจริงปรากฏโดยชัดแจ้งว่าการลงโทษไล่ออกนั้นจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมอย่างร้ายแรงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้กระทำไม่มีเหตุเจตนาทุจริตอย่างชัดแจ้ง หรือการกระทำของผู้ถูกกล่าวหา นั้นเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติของทางราชการที่เคยทำมา อ.ก.พ. กระทรวง ย่อมมีดุลพินิจที่จะพิจารณาโทษตามอำนาจตามมาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ได้

(นายพนพล เภรีฤกษ์)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๖๘

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น